

In ruim 1 maand al ruim 2.000 verkocht

Fieke Staal: 'Het succes van Ede lijkt op een never ending story'

Misschien juist door de erfenis van de teksten en de muziek, blijft Ede zo levend deel uitmaken van het gezin, dat hij na zijn sterven in juli 1986 achterliet. "Hoogstwaarschijnlijk daardoor meer dan anders," denkt Fieke, zijn weduwe.

Het succes van de nieuwe cassette met 3 cd's 'zuzooien op zundagmörge' en een boekje met teksten in Ede's Toal, is de aanleiding van het gesprek met Fieke. Zij overhandigde op 26 november het eerste exemplaar aan Flip Buurmeijer, Tweede-Kamerlid en voormalig klasgenoot van Ede, die het ontroerd in ontvangst nam.

Nadat Fieke de cassette aan Buurmeijer overhandigde in het Radio Noord Café in Groningen gingen in ruim een maand tijd ruim 2.000 exemplaren over de toonbank. "Het succes lijkt op een never ending aldus Fieke.

Sinds augustus woont Fieke Staal in het Groningse Holwierde. Het hart van de uit Rotterdam afkomstige weduwe van Ede Staal is verpand aan het Groninger land. Ze vindt Rotterdam prachtig, maar is altijd blij als ze weer in het hoge Noorden terug is. Het landschap waar ook Ede werd geboren en zijn korte leven heeft gewoond. De liefde voor het 'Groningse' spreekt uit zijn typerende voertaal, zoals "...Het benn' de luchten boven Oet-hoezen, het is het torentje van Spiek..."

Pennevruchten, ooit geschreven voor het Radio Noord-programma 'Zuzooien op zundagmörge', zijn, evenals zijn platen en cd's met liedjes, tot een monument geworden, gebundeld in de nieuwe cassette. "Ik had ze tot voor kort nog nooit gehoord," zegt Fieke, "maar ze zijn best grappig. Je kunt er wel om lachen." De cassette is een uitgave van Mollebone Music, Stichting Het Grunneger Bouk en Staalboek Veendam.

De verkoop van de derde duizend is inmiddels gestart. De eerste 2.000 zijn ontzettend snel verkocht. Ede's vriend Klaas Staal van Staalboek uit Veendam: "Ede maakte de best verkochte streekcultuur van Nederland. Van zijn 2 cd's zijn er zo'n 400.000 verkocht."

Het was eind 1984, toen Ede Staal zijn eerste succesvolle LP uitbracht. "We hielden ons hart vast," zegt Fieke. "Want het geld om die plaat te maken hadden we geleend."

Ede zelf vertelde in juni 1985 aan verslaggever Willem Friedrich van Huis aan Huis in een van de weinige interviews die hij gaf: "Weet je, ik ben zeer 'verbaldereerd' door de honderden reacties op mijn plaat. Je houdt het niet voor mogelijk wat 'Mien toentje' niet allemaal losgemaakt heeft." De eerste geperste 2.000 vlogen over de toonbank en een half jaar daarna waren van de eerste LP met 12 Groninger 'verskes', waaronder ook weer 'Mien toentje', al weer 6.000 exemplaren verkocht. "Man ik haar rekend op dik dozend," zei hij toen tegen Willem Friedrich. Ede merkte, dat deze LP eerlijk en geloofwaardig overkwam. Zelfs bij mensen 'overver'. Zijn stem, "liek oet 'n stem van de klaai", maakte wat los bij Nederlandse emigranten. En het was je voor te stellen, dat zij bij het horen van 'Mien toentje', dat rept over 'de waikschilderboon dei zo slecht opkomm' en de aalbessen, dij zo slecht gruien omdat de sprutters ze opvretn' in tranen uitbarsten, omdat de situaties van 'thoes' gingen herleven...

"Ik stoa 'n keer in mien toentje," vertelde Ede, "chagrijnig omdat de slakken mie de sloat opvraatn. Komm d'r mensen mijn erf op..." "We wilden even kennis maken," zeiden ze. "We komen uit Indonesië. Toen we uw plaat hoorden, kregen we

EDE STAAL (archieffoto uit 1985)

zo'n heimwee naar Groningen, dat we binnen een maand zijn gegaan."

Iemand anders vroeg: "Mag ik een nummer van joe draaien loaten as

ik cremeerd wor. Ik heb nait laank meer te leven..."

Aanbiedingen om op te treden bleven niet uit. En Fieke herinnert

zich een van de weinige keren die zij meemaakte, want "hij had liever niet dat ik in de zaal zat." "Ik vond het verbazingwekkend hoe hij al direct het publiek wist te bespelen.

Als hij op kwam, bleef hij staan tot het publiek stil was. Dan had hij meteen alle aandacht gevangen..."

Ede kon met twee woorden al een heleboel zeggen. In de manier waarop hij ze uitsprak lag al een heleboel opgesloten, zoals: "Het Hoogelaand..."

Zijn overlijden in juli 1986 voorkwam, dat hij publiek bezit werd. "Dat hoefde voor hem ook niet zo nodig," weet Fieke. "Ik denk, dat hij dan zou zijn opgehouden met het schrijven van liedjes en wel gezegd zou hebben: 'Ik ga maar een boek schrijven, of zo...'"

Ze kan zich er wel een voorstelling van maken, dat de teksten van Edes liedjes mensen tot steun kunnen zijn. Vooral de versjes 'Het het nog nooit, nog nooit zo donker west of het wer' altijd wel weer licht...' en 'Credo'. "Toppers in het crematorium," heeft Fieke wel eens horen zeggen, maar voor haar hebben ze geen troost kunnen bieden, toen ze haar man door de dood verloor. "Eerder een Beethoventje," zegt ze.

Ze heeft er geen moeite mee om er over te praten. Edes overlijden is 7,5 jaar geleden. De kinderen draaien zijn liedjes. En al kreeg Ede geen doorbrekend succes met zijn Engelstalig repertoire, een van zijn zoons ziet daar wel iets in.

"Hij is ook muzikaal en hij kan er wel wat mee, zegt hij," vertelt Fieke. Ze heeft sinds kort een nieuwe partner en samen hebben ze tien kinderen, waarvan de jongste vier tussen de 4 en 9 jaar zijn. De herinnering aan Ede leeft mee in dat gezin. "Hij is een stuk van ons leven," zegt Fieke.

Levensbode 5-1-1994